Угоди України про захист інвестицій: умови спорів інвестор–держава

Усі угоди України про сприяння та взаємний захист інвестицій (77 позицій, 65 чинних): дати, підстави, форуми для спорів інвестор–держава за текстами угод, строк переговорів, дія після припинення; ICSID і Договір до Енергетичної Хартії.

ДОВІДНИК **Оновлено 1 листопада 2026** Автор: Ганна Цірат

ОСТАННІ ЗМІНИ

27.01.2025 Угода з рф 1998 про захист інвестицій припинила дію (Закон № 3329-IX від 10.08.2023); для наявних інвестицій її положення діють ще десять років (ст. 14)

09.10.2019 Угода з Союзною Республікою Югославія 2001 про захист інвестицій втратила чинність (лист МЗС)

09.04.2019 Угода з Катаром 2018 про захист інвестицій набрала чинності (Закон № 2691-VIII)

06.09.2018 Ратифіковано нову угоду з Туреччиною 2017 (Закон № 2528-VIII); дати чинності в картці немає, угода 1996 року досі показана чинною

27.06.2018 Угода з Фондом міжнародного розвитку ОПЕК 2017 набрала чинності (Закон № 2220-VIII)

04.10.2017 Ратифіковано Додатковий протокол 2016 до угоди з Хорватією — нова редакція статті про спори (Закон № 2151-VIII)

22.03.2017 Індія припинила угоду 2001 про захист інвестицій; для наявних інвестицій вона діє до 22.03.2032 (ст. 15(2))

26.11.2015 Угода з Японією 2015 про сприяння та захист інвестицій набрала чинності (Закон № 505-VIII)

Чи може іноземний інвестор судитися з Україною в міжнародному арбітражі, і на яких умовах, визначає двостороння угода про сприяння та взаємний захист інвестицій з його державою: саме вона дає згоду держави на арбітраж, називає

форуми (ICSID, ad hoc за регламентом UNCITRAL, інші) і строк переговорів перед позовом. Над угодами стоять Вашингтонська конвенція 1965 року про ICSID, чинна для України з 07.07.2000, і Договір до Енергетичної Хартії для інвестицій в енергетиці.

На цій сторінці зібрано всі угоди України про захист інвестицій, тексти яких оприлюднено на сайті Верховної Ради, з датами підписання і чинності, підставою ратифікації, умовами спорів інвестор–держава за статтями самих угод і строком, протягом якого угода діє для наявних інвестицій після її припинення. Умови спорів виписано з українських текстів угод; де угода згадує арбітражну установу лише як орган, що призначає арбітрів, це зазначено окремо.

Що варто знати, перш ніж посилатися на угоду

Угода з рф припинена, але ще діє для старих інвестицій. Угода 1998 року припинила дію 27.01.2025 (Закон № 3329-IX); за її ст. 14 положення застосовуються до інвестицій, здійснених до припинення, ще десять років. Угоди з Білоруссю (1995) та Іраном (1996) у картках Верховної Ради досі чинні.

ICSID — форум, а не підстава позову. Сама участь України у Вашингтонській конвенції права на арбітраж не дає: за її преамбулою жодна держава «лише в силу факту ратифікації» не зобов'язана передавати конкретний спір до арбітражу без своєї згоди, а ст. 25(1) вимагає письмової згоди сторін спору і щоб позивач був особою іншої Договірної держави. Згоду України дає стаття про спори чинної двосторонньої угоди або ст. 26 Договору до Енергетичної Хартії; інвестиція має підпадати під визначення угоди, а інвестор — дотриматися її передумов: строку переговорів, вибору форуму, позовної давності.

Не кожна угода дає згоду на міжнародний арбітраж. Угода з Китаєм 1992 року допускає арбітраж лише щодо розміру компенсації при реквізиції; з Болгарією 1994 року — лише щодо компенсації та переказів; з ОАЕ 2003 року — лише за письмовою згодою обох сторін спору; з Білоруссю — після завершення внутрішньодержавних судових процедур; з Польщею 1993 року на вимогу

інвестора — лише спори про експропріацію та перекази. Угоди з Вірменією, Кубою, Лівією, Монголією і Єгиптом не згадують ICSID узагалі.

Строк переговорів — переважно шість місяців, три місяці — за угодами з Австрією, Данією, Нідерландами, Чилі, Фінляндією і Великою Британією. Кілька угод обмежують вибір: за угодами з Аргентиною, Чилі, Катаром, Саудівською Аравією і Туреччиною (2017) вибір форуму остаточний (fork in the road), а за угодами з Канадою і Фондом ОПЕК діє трирічна позовна давність.

Після припинення угода живе ще десять, п'ятнадцять або двадцять років для інвестицій, здійснених до припинення: двадцять — з Німеччиною, Францією, Фінляндією 2004, Кувейтом і Оманом; п'ятнадцять — з Болгарією, Китаєм, Індією, Нідерландами, Сінгапуром, Чилі і Великою Британією; п'ять — з Італією. Угода з Білоруссю фіксованого строку не має: після припинення вона застосовується до інвестицій, укладених, але не виконаних у період її дії (ст. 12(4)). Номер статті з цим правилом наведено в кожній клітинці.

Старі угоди замінено новими. З Ізраїлем діє угода 2010 року (стара 1994 року втратила чинність 20.11.2012), зі Словаччиною — 2007 року (стара 1994 року припинена 20.08.2009), з Фінляндією — 2004 року, з Хорватією — угода 1997 року в редакції Протоколу 2016 року. Нова угода з Туреччиною 2017 року ратифікована Законом № 2528-VIII, але дати її чинності в картці Верховної Ради немає, UNCTAD показує її лише підписаною, а угода 1996 року діє; на нашу думку, до появи повідомлення МЗС посилатися слід на угоду 1996 року.

Дві угоди картки Верховної Ради досі показують чинними, хоча вони не діють. Індія припинила угоду 2001 року з 22.03.2017 (перелік Департаменту економічних справ Індії, UNCTAD); за ст. 15(2) вона до 22.03.2032 захищає інвестиції, здійснені до припинення. Угода з Італією 1995 року діяла десять років і один подальший п'ятирічний період (ст. 14(1)) і спливла 12.09.2012 (UNCTAD); захист наявних інвестицій за ст. 14(2) скінчився 12.09.2017.

П'ять угод ратифіковано, але чинність не підтверджено. Угоди з Гамбією, ДР Конго, Екваторіальною Гвінеєю і Єменом та нова угода з Туреччиною 2017 року ратифіковані Україною, проте дат набрання чинності в картках немає, а UNCTAD показує їх лише підписаними. Лист НБУ 2006 року подає для Гамбії 19.01.2006,

але це дата ратифікації Україною. На нашу думку, до підтвердження Мін'юстом чи МЗС на ці угоди не слід покладатися як на чинні.

Чинної двосторонньої угоди немає з низкою держав ЄС — Румунією, Кіпром, Ірландією, Мальтою; для їхніх інвесторів захист обмежується Угодою про асоціацію, Договором до Енергетичної Хартії (лише енергетика) і національним правом. Угода про асоціацію механізму спорів інвестор–держава не містить.

Договір до Енергетичної Хартії: хто вийшов. Україна залишається стороною Договору. ЄС і Євратом вийшли з нього з 28 червня 2025 року; вийшли також Велика Британія і десять держав ЄС — Данія, Іспанія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Німеччина, Польща, Португалія, Словенія і Франція; сімнадцять держав ЄС, зокрема Румунія, Кіпр, Ірландія і Мальта, залишаються сторонами (перелік Секретаріату Енергетичної Хартії). Після виходу Договір ще двадцять років застосовується до інвестицій, здійснених на дату, з якої вихід набрав чинності (ст. 47(3)), тож для спору з такою державою вирішальні дата інвестиції і дата виходу. Зміни до Договору (модернізацію) Енергетична хартійна конференція ухвалила 3 грудня 2024 року; вони набирають чинності після ратифікації трьома чвертями сторін (ст. 42(4)). Україна брала участь у переговорах (розпорядження Президента № 555/2021-рп), але акта про прийняття змін на сайті Верховної Ради немає.

Двосторонні угоди про сприяння та взаємний захист інвестицій

Дати — за картками документів на сайті Верховної Ради; для угод 1990-х без дати в картці — за листом НБУ від 19.08.2006 (додаток 2). Умови спорів — за статтями угод (номери статей у клітинках). Де дати немає ні в картці, ні в листі НБУ, наведено дату з бази UNCTAD; для дев'яти угод (Греція, Естонія, Індонезія, Китай, Литва, Молдова, Угорщина, Хорватія, Чилі) картка і UNCTAD розходяться на дні чи тижні — наведено дату картки. Усього позицій: 77, чинних 65, припинених або замінених 7, з непідтвердженою чинністю 5. Сортування — за українською назвою держави.

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Австрія	Угода про сприяння та захист інвестицій 08.11.1996	ратифікована 11.04.1997 (Закон № 192/97-ВР) · чинна з 01.12.1997	3 міс. переговорів → ICSID · трибунал з трьох арбітрів за UNCITRAL; згода без вичерпання національних засобів (ст. 9)	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Азербайджан	Угода про сприяння та захист інвестицій 24.03.1997	ратифікована 16.10.1997 (Закон № 578/97-ВР) · чинна з 09.12.1997	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Албанія	Угода про сприяння та захист інвестицій 25.10.2002	ратифікована 18.02.2004 (Закон № 1502-IV) · чинна з 30.04.2004 (лист НБУ 2006; у картці дати немає)	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ad hoc за UNCITRAL · ICSID (Додатковий механізм, доки сторона не в Конвенції)	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. XII)
Аргентина	Угода про сприяння та захист інвестицій 09.08.1995	ратифікована 11.04.1997 (Закон № 195/97-ВР) · чинна з 06.05.1997	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції або ICSID/Додатковий механізм · ad hoc за UNCITRAL; вибір суду чи арбітражу остаточний (fork in the road)	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12(3))
Бельгія і Люксембург (БЛЕС)	Угода про сприяння та захист інвестицій 20.05.1996	ратифікована 26.02.1997 (Закон № 118/97-ВР) · чинна з 27.07.2001 (лист НБУ 2006; у картці дати немає)	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ad hoc за UNCITRAL · ICSID/ Додатковий механізм · ICC · SCC; згода без вичерпання національних засобів	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Білорусь	Угода про сприяння та захист інвестицій 14.12.1995	ратифікована 06.12.1996 (Закон № 576/96-ВР) · чинна з 11.06.1997	6 міс. переговорів → суд/ арбітраж держави інвестиції · ICSID · ad hoc за UNCITRAL; міжнародний арбітраж — лише після завершення внутрішньодержавних судових процедур (ст. 9(2))	без строку: положення застосовуються до інвестицій, укладених, але не виконаних у період дії (ст. 12(4))

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Болгарія	Угода про сприяння та захист інвестицій 08.12.1994	ратифікована 20.10.1995 (Закон № 400/95-ВР) · чинна з 10.12.1995	6 міс. переговорів → суд або арбітраж держави інвестиції; ad hoc за UNCITRAL — лише щодо розміру компенсації (ст. 4–5) і переказів (ст. 6); обмежений доступ до міжнародного арбітражу	15 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Боснія і Герцеговина	Угода про сприяння та захист інвестицій 13.03.2002	ратифікована 18.11.2003 (Закон № 1285-IV) · чинна з 22.01.2004	6 міс. переговорів → суд або адміністративний трибунал держави інвестиції · ICC · ad hoc за UNCITRAL · ICSID	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Бруней	Угода про сприяння та захист інвестицій 18.06.2004	ратифікована 04.04.2006 (Закон № 3599-IV) · чинна з 26.04.2006 (UNCTAD; у картці Верховної Ради і листі НБУ 2006 дати немає)	6 міс. переговорів → ICSID (примирення або арбітраж); за домовленістю — ad hoc за UNCITRAL, призначення — ICC	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Велика Британія	Угода про сприяння та захист інвестицій 10.02.1993	чинна з 10.02.1993 (лист НБУ 2006; у картці дати немає)	3 міс. переговорів → ICSID/Додатковий механізм · ICC · ad hoc за UNCITRAL; без домовленості за 3 місяці — UNCITRAL	15 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 14)
В’єтнам	Угода про сприяння та захист інвестицій 08.06.1994	ратифікована 21.10.1994 (Закон № 225/94-ВР) · чинна з 08.12.1994	6 міс. переговорів → суди держави інвестиції · ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 11)
Вірменія	Угода про сприяння та захист інвестицій 07.10.1994	ратифікована 02.06.1995 (Закон № 206/95-ВР) · чинна з 07.03.1996	6 міс. переговорів → арбітраж ad hoc (призначення — Арбітражний інститут SCC); ICSID і UNCITRAL в угоді не згадано	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Гамбія ЧИННІСТЬ НЕ ПІДТВЕРДЖЕНО	Угода про сприяння та захист інвестицій 12.07.2001	ратифікована 19.01.2006 (Закон № 3384-IV) · чинність не підтверджено: лист НБУ 2006 подає 19.01.2006 — це дата ратифікації Україною; UNCTAD — підписана, не набрала чинності; у картці дати немає	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Греція	Угода про сприяння та захист інвестицій 01.09.1994	ратифікована 15.11.1996 (Закон № 510/96-ВР) · чинна з 04.12.1996	6 міс. переговорів → суд або арбітри держави інвестиції · ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Грузія	Угода про сприяння та захист інвестицій 09.01.1995	ратифікована 02.06.1995 (Закон № 205/95-ВР) · чинна з 18.12.1996	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Данія	Угода про сприяння та захист інвестицій 23.10.1992	чинна з 29.04.1994	3 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 16(2))
ДР Конго ЧИННІСТЬ НЕ ПІДТВЕРДЖЕНО	Угода про сприяння та захист інвестицій 11.10.2000	ратифікована 17.11.2010 (Закон № 2700-VI) · чинність не підтверджено: дати немає ні в картці Верховної Ради, ні в листі НБУ 2006; UNCTAD — підписана, не набрала чинності	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Екваторіальна Гвінея ЧИННІСТЬ НЕ ПІДТВЕРДЖЕНО	Угода про сприяння та захист інвестицій 15.12.2005	ратифікована 19.09.2008 (Закон № 570-VI) · чинність не підтверджено: дати немає ні в картці Верховної Ради, ні в листі НБУ 2006; UNCTAD — підписана, не набрала чинності	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Естонія	Угода про сприяння та захист інвестицій 15.02.1995	ратифікована 02.06.1995 (Закон № 204/95-ВР) · чинна з 05.07.1995	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Єгипет	Угода про сприяння та захист інвестицій 22.12.1992	чинна з 13.10.1993	6 міс. переговорів → арбітраж за UNCITRAL 1976 на прохання будь-якої сторони; ICSID не згадано	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 15(2))
Ємен ЧИННІСТЬ НЕ ПІДТВЕРДЖЕНО	Угода про сприяння та захист інвестицій 19.02.2001	ратифікована 07.02.2002 (Закон № 3039-III) · чинність не підтверджено: дати немає ні в картці Верховної Ради, ні в листі НБУ 2006; UNCTAD — підписана, не набрала чинності	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років — у тексті «з дати внесення інвестицій» (ст. 12(3))
Ізраїль	Угода про сприяння та захист інвестицій 24.11.2010	ратифікована 01.06.2011 (Закон № 3451-VI) · чинна з 20.11.2012	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · примирення · ICSID · Додатковий механізм; безумовна згода на арбітраж (ст. 8(3)); перехід із суду в арбітраж до рішення по суті	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 16)

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Ізраїль (1994) НЕ ДІЄ	Угода про сприяння та захист інвестицій 16.06.1994	ратифікована 15.11.1996 (Закон № 511/96-ВР) · чинна була з 18.02.1997 · втратила чинність 20.11.2012 — замінена угодою 2010 року (376_045)	3 міс. переговорів → ICSID	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 15)
Індія НЕ ДІЄ	Угода про сприяння та захист інвестицій 01.12.2001	ратифікована 03.04.2003 (Закон № 719-IV) · чинна була з 12.08.2003 · припинена з 22.03.2017 за повідомленням Індії (перелік Департаменту економічних справ Індії; UNCTAD); картка Верховної Ради досі показує угоду чинною; за ст. 15(2) угода захищає інвестиції, здійснені до припинення, до 22.03.2032	6 міс. переговорів → суд або адміністративний орган держави інвестиції чи примирення за UNCITRAL — за згодою сторін; далі арбітраж: ICSID (за письмовою згодою інвестора), Додатковий механізм або ad hoc за UNCITRAL 1976	15 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 15(1))
Індонезія	Угода про сприяння та захист інвестицій 11.04.1996	ратифікована 11.04.1997 (Закон № 194/97-ВР) · чинна з 06.08.1997	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції або міжнародний арбітраж; ICSID (ст. VIII(3))	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. XIII)
Іран	Угода про сприяння та захист інвестицій 22.05.1996	ратифікована 11.04.1997 (Закон № 193/97-ВР) · чинна з 05.07.2003	6 міс. переговорів → ad hoc за UNCITRAL (три арбітри); ICSID не згадано; звернутися може будь-яка сторона спору	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Іспанія	Угода про сприяння та захист інвестицій 26.02.1998	ратифікована 10.02.2000 (Закон № 1441-III) · чинна з 13.03.2000 (лист НБУ 2006; у картці дати немає)	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ad hoc за UNCITRAL · ICSID/ Додатковий механізм	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Італія НЕ ДІЄ	Угода про сприяння та захист інвестицій 02.05.1995	ратифікована 15.11.1996 (Закон № 512/96-ВР) · чинна була з 12.09.1997 · строк дії сплив 12.09.2012: десять років і один подальший п’ятирічний період (ст. 14(1); UNCTAD — «Expired»); картка Верховної Ради досі показує угоду чинною; захист наявних інвестицій за ст. 14(2) тривав до 12.09.2017	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ad hoc за UNCITRAL · ICSID; пріоритет процедури, передбаченої інвестиційною угодою з державою (ст. 9(2))	5 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 14)
Йорданія	Угода про сприяння та захист інвестицій 30.11.2005	ратифікована 15.03.2007 (Закон № 747-V) · чинна з 17.04.2007 (UNCTAD; у картці Верховної Ради і листі НБУ 2006 дати немає)	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ICSID (примирення/арбітраж) · три арбітри за UNCITRAL · ICC; безвідклична згода без вичерпання національних засобів	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Казахстан	Угода про сприяння та захист інвестицій 17.09.1994	ратифікована 02.06.1995 (Закон № 207/95-ВР) · чинна з 04.08.1995	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Канада	Угода про сприяння та захист інвестицій 24.10.1994	ратифікована 02.06.1995 (Закон № 203/95-ВР) · чинна з 24.07.1995 (картка Верховної Ради; лист НБУ 2006 — 24.10.1994)	6 міс. переговорів → ICSID · Додатковий механізм · ad hoc за UNCITRAL; позовна давність 3 роки; відмова від національних проваджень (ст. XIII(3))	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. XVIII)
Катар	Угода про сприяння та захист інвестицій 20.03.2018	ратифікована 28.02.2019 (Закон № 2691-VIII) · чинна з 09.04.2019	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ICSID · ad hoc трибунал (призначення — Генсекретар ППТС); вибір одного шляху виключає інші	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 14)

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Китай	Угода про сприяння та захист інвестицій 31.10.1992	чинна з 30.05.1993	арбітраж ad hoc — лише щодо розміру компенсації при реквізиції (ст. 10); призначення — Арбітражний інститут SCC; найвужчий доступ до арбітражу серед угод України	15 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Куба	Угода про сприяння та захист інвестицій 20.05.1995	ратифікована 15.11.1996 (Закон № 515/96-ВР) · чинна з 04.12.1996	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · арбітраж за процедурою ст. 9(3–5); ICSID і UNCITRAL не згадано	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Кувейт	Угода про сприяння та захист інвестицій 12.01.2002	ратифікована 06.02.2003 (Закон № 510-IV) · чинна з 11.06.2003 (UNCTAD подає 11.06.2013)	6 міс. переговорів → узгоджена процедура · ICSID/Додатковий механізм · ad hoc за UNCITRAL	20 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 15)
Латвія	Угода про сприяння та захист інвестицій 24.07.1997	ратифікована 17.12.1997 (Закон № 735/97-ВР) · чинна з 30.12.1997	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Литва	Угода про сприяння та захист інвестицій 08.02.1994	ратифікована 08.02.1995 (Закон № 43/95-ВР) · чинна з 27.02.1995	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Ліван	Угода про сприяння та захист інвестицій 25.03.1996	ратифікована 02.03.2000 (Закон № 1513-III) · чинна з 26.05.2000	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після повідомлення про припинення для інвестицій, здійснених до нього (ст. 12(2))
Лівія	Угода про сприяння та захист інвестицій 23.01.2001	ратифікована 26.09.2002 (Закон № 175-IV) · чинна з 23.04.2003	6 міс. переговорів → «судова інстанція відповідно до ст. 9» (процедура міждержавного трибуналу); ICSID і UNCITRAL не згадано	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Марокко	Угода про сприяння та захист інвестицій 24.12.2001	ратифікована 11.07.2002 (Закон № 109-IV) · чинна з 28.04.2009	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ICSID; остаточна згода держави на арбітраж (ст. 10(2))	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Молдова	Угода про сприяння та захист інвестицій 29.08.1995	ратифікована 23.04.1996 (Закон № 132/96-ВР) · чинна з 20.05.1996 (картка Верховної Ради; лист НБУ 2006 — 27.05.1996)	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Монголія	Угода про сприяння та захист інвестицій 05.11.1992	чинна з 05.11.1992 (лист НБУ 2006; у картці дати немає)	6 міс. переговорів → арбітражний суд держави-відповідача або арбітраж за спеціальною домовленістю сторін; ICSID і UNCITRAL не згадано	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 14)
Нідерланди	Угода про сприяння та захист інвестицій 14.07.1994	ратифікована 26.02.1997 (Закон № 120/97-ВР) · чинна з 01.06.1997	3 міс. переговорів → ICSID (примирення або арбітраж); доки Конвенція не діє для сторони — Додатковий механізм або ad hoc за UNCITRAL	15 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 14(3))
Німеччина	Угода про сприяння та захист інвестицій 15.02.1993	ратифікована 11.10.1994 (Закон № 193/94-ВР) · чинна з 29.06.1996	6 міс. переговорів → третейський суд ad hoc (призначення — голова арбітражного суду ICC); ICSID, якщо обидві держави — сторони Конвенції (ст. 11(4))	20 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
ОАЕ	Угода про сприяння та захист інвестицій 22.01.2003	ратифікована 18.09.2003 (Закон № 1192-IV) · чинна з 09.04.2004	6 міс. переговорів → адміністративна скарга або суд держави інвестиції; міжнародний арбітраж (у т. ч. ICSID) — лише за письмовою згодою обох сторін спору (ст. 9(3)); призначення — голова арбітражного суду SCC; попередньої згоди держави на арбітраж немає; РНС не поширюється на спори	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 17(2))

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Оман	Угода про сприяння та захист інвестицій 14.01.2002	ратифікована 06.02.2003 (Закон № 511-IV) · чинна з 12.05.2010	6 міс. переговорів → ICSID; звернутися може будь-яка сторона спору	20 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Панама	Угода про сприяння та захист інвестицій 04.11.2003	ратифікована 16.11.2005 (Закон № 3095-IV) · чинна з 13.06.2007	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Північна Македонія	Угода про сприяння та захист інвестицій 02.03.1998	ратифікована 10.02.2000 (Закон № 1442-III) · чинна з 25.03.2000	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ad hoc за UNCITRAL · ICSID	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Польща	Угода про сприяння та захист інвестицій 12.01.1993	чинна з 14.09.1993	6 міс. переговорів → арбітраж ad hoc (призначення — голова арбітражного суду ICC): на вимогу інвестора — лише спори за ст. 5–6 (експропріація, перекази), інші — за згодою обох сторін; ICSID за тим самим поділом, коли обидві держави — сторони Конвенції (ст. 10(8))	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 11)
Португалія	Угода про сприяння та захист інвестицій 25.10.2000	ратифікована 26.12.2002 (Закон № 384-IV) · чинна з 18.07.2003	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ICSID/Додатковий механізм · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Республіка Корея	Угода про сприяння та захист інвестицій 16.12.1996	ратифікована 16.10.1997 (Закон № 577/97-ВР) · чинна з 03.11.1997 (UNCTAD; у картці Верховної Ради і листі НБУ 2006 дати немає)	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL; звернутися може й держава	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 14)

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Росія НЕ ДІЄ	Угода про сприяння та захист інвестицій 27.11.1998	ратифікована 15.12.1999 (Закон № 1302-XIV) · чинна була з 27.01.2000 · припинила дію 27.01.2025 (Закон № 3329-IX від 10.08.2023; картка Верховної Ради); за ст. 14 положення Угоди лишаються чинними для інвестицій, здійснених до припинення, ще десять років	6 міс. переговорів → суд/арбітраж держави інвестиції · Арбітражний інститут SCC · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 14)
Сан-Марино	Угода про сприяння та захист інвестицій 13.01.2006	ратифікована 19.09.2008 (Закон № 571-VI) · чинна з 15.10.2008 (UNCTAD; у картці Верховної Ради і листі НБУ 2006 дати немає)	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ad hoc за UNCITRAL · ICSID	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Саудівська Аравія	Угода про сприяння та захист інвестицій 09.04.2008	ратифікована 18.02.2009 (Закон № 1006-VI) · чинна з 18.02.2009 (UNCTAD; у картці Верховної Ради і листі НБУ 2006 дати немає)	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ICSID · ad hoc за UNCITRAL; звернення до суду виключає міжнародний арбітраж (ст. 11(3))	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Сирія	Угода про сприяння та захист інвестицій 21.04.2002	ратифікована 06.02.2003 (Закон № 509-IV) · чинна з 16.03.2003	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Сінгапур	Угода про сприяння та захист інвестицій 18.09.2006	ратифікована 19.04.2007 (Закон № 968-V) · чинна з 14.07.2007 (UNCTAD; у картці Верховної Ради і листі НБУ 2006 дати немає)	6 міс. переговорів → ICSID (арбітраж або примирення) на прохання будь-якої сторони спору; безвідклична згода за ст. 25 Конвенції ICSID	15 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 14)

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Словаччина	Угода про сприяння та захист інвестицій 26.02.2007	ратифікована 06.03.2008 (Закон № 128-VI) · чинна з 20.08.2009	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ICSID · ad hoc за UNCITRAL; повідомлення про спір — Мін'юсту України	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Словаччина (1994) НЕ ДІЄ	Угода про сприяння та захист інвестицій 27.06.1994	ратифікована 18.01.1996 (Закон № 5/96-ВР) · чинна була з 03.04.1996 (UNCTAD) · припинила дію 20.08.2009 — замінена угодою 2007 року (703_072)	6 міс. переговорів → суди держав · ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Словенія	Угода про сприяння та захист інвестицій 30.03.1999	ратифікована 02.03.2000 (Закон № 1512-III) · чинна з 01.06.2000	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ad hoc за UNCITRAL · ICSID	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
США	Договір про заохочення та захист інвестицій 04.03.1994	ратифікована 21.10.1994 (Закон № 226/94-ВР) · чинна з 16.11.1996	6 міс. переговорів → суди чи адміністративні трибунали держави · узгоджена процедура · ICSID · Додатковий механізм · UNCITRAL · інші правила за згодою (ст. VI)	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. XII)
Таджикистан	Угода про сприяння та захист інвестицій 06.07.2001	ратифікована 22.05.2003 (Закон № 878-IV) · чинна з 27.05.2003	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ad hoc за UNCITRAL · ICSID	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Туреччина	Угода про сприяння та захист інвестицій 27.11.1996	ратифікована 17.05.1997 (Закон № 272/97-ВР) · чинна з 21.05.1998	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL · ICC (якщо суд держави не ухвалив остаточного рішення за рік)	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 9) угода 2017 року (792_005-17) за ст. 2(3) заміняє цю угоду з дати набрання нею чинності; дати чинності угоди 2017 року в картці Верховної Ради немає
Туреччина (2017) ЧИННІСТЬ НЕ ПІДТВЕРДЖЕНО	Угода про сприяння та захист інвестицій 09.10.2017	ратифікована 06.09.2018 (Закон № 2528-VIII) · чинність не підтверджено: дати немає в картці Верховної Ради; UNCTAD — підписана, не набрала чинності; угода 1996 року діє	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ICSID · ad hoc за UNCITRAL · ISTAC або інший арбітраж за домовленістю; вибір установи остаточний (fork in the road, ст. 10(4))	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 14) за ст. 2(3) заміняє угоду 1996 року (792_734) з дати набрання чинності; спори, передані до арбітражу після цієї дати, вирішуються за новою угодою
Туркменістан	Угода про сприяння та захист інвестицій 29.01.1998	ратифікована 09.09.1999 (Закон № 1030-XIV) · чинна з 28.09.1999	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ad hoc за UNCITRAL · ICSID	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Угорщина	Угода про сприяння та захист інвестицій 11.10.1994	ратифікована 15.11.1996 (Закон № 513/96-ВР) · чинна з 20.12.1996	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Узбекистан	Угода про сприяння та захист інвестицій 20.02.1993	чинна з 26.05.1994	6 міс. переговорів → суди держав · ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 11)

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Фінляндія	Угода про сприяння та захист інвестицій 07.10.2004	ратифікована 05.10.2005 (Закон № 2935-IV) · чинна з 07.12.2005	3 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ICSID · Додатковий механізм · ad hoc за UNCITRAL; можна перейти з національного суду в арбітраж до рішення по суті (ст. 9(3))	20 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 17)
Фінляндія (1992) НЕ ДІЄ	Угода про сприяння та захист інвестицій 14.05.1992	чинна була з 30.01.1994 (UNCTAD) · замінена угодою 2004 року (246_022); у картці Верховної Ради показана як поточна редакція	3 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	15 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)
Фонд міжнародного розвитку ОПЕК	Угода про сприяння та захист інвестицій 26.05.2017	ратифікована 05.12.2017 (Закон № 2220-VIII) · чинна з 27.06.2018	арбітраж трьох арбітрів за UNCITRAL, місце — Париж, мова — англійська; призначення — Міжнародний арбітражний суд ICC (ст. IX); претензія, не подана на консультації протягом 3 років, не приймається (ст. 9.05)	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. XIII)
Франція	Угода про сприяння та захист інвестицій 03.05.1994	ратифікована 02.06.1995 (Закон № 202/95-ВР) · чинна з 26.01.1996	6 міс. переговорів → ICSID	20 років після сплину строку дії для інвестицій, здійснених у період чинності (ст. 12)
Хорватія	Угода про сприяння та захист інвестицій 15.12.1997	ратифікована 10.02.2000 (Закон № 1443-III) · чинна з 16.05.2001	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · національні арбітражні установи · ICSID · ad hoc за UNCITRAL (ред. Протоколу 2016)	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12) Додатковий протокол 2016 (191_001-16, Закон № 2151-VIII) виклав ст. 8 про спори в новій редакції: суд, національні арбітражні установи, ICSID, ad hoc за UNCITRAL; 6 місяців

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Чехія	Угода про сприяння та захист інвестицій 17.03.1994	ратифікована 20.10.1995 (Закон № 401/95-ВР) · чинна з 02.11.1995	6 міс. переговорів → ICSID · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12) Протокол 2008 про зміни (203_054, Закон № 1812-VI) — ст. 3, 6 і нова ст. 10 (ЄС-застереження)
Чилі	Угода про сприяння та захист інвестицій 30.10.1995	ратифікована 15.11.1996 (Закон № 516/96-ВР) · чинна з 26.07.1997 (картка Верховної Ради; лист НБУ 2006 — 28.07.1997)	3 міс. переговорів → арбітраж держави інвестиції або ICSID; вибір остаточний (fork in the road)	15 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 11)
Швейцарія	Угода про сприяння та захист інвестицій 20.04.1995	ратифікована 15.11.1996 (Закон № 509/96-ВР) · чинна з 21.01.1997	6 міс. переговорів → ad hoc за UNCITRAL; ICSID як альтернатива, коли обидві держави — сторони Конвенції	10 років після повідомлення про припинення для інвестицій, здійснених до нього (ст. 12(2)) Протокол до Угоди (756_034) — тлумачення ст. 1 і 4
Швеція	Угода про сприяння та захист інвестицій 15.08.1995	ратифікована 25.12.1996 (Закон № 645/96-ВР) · чинна з 01.03.1997	6 міс. переговорів → ICSID/Додатковий механізм · ad hoc за UNCITRAL	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 12)
Югославія (Сербія) НЕ ДІЄ	Угода про сприяння та захист інвестицій 09.01.2001	ратифікована 05.07.2001 (Закон № 2601-III) · чинна була з 14.08.2001 · втратила чинність 09.10.2019 (лист МЗС — перелік угод з СРЮ, що втратили чинність) (UNCTAD досі показує угоду чинною)	6 міс. переговорів → суд держави інвестиції · ad hoc за UNCITRAL · ICSID	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 13)

Держава	Угода · підписано	Чинність · підстава	Спори інвестор–держава	Дія після припинення · протоколи
Японія	Угода про сприяння та захист інвестицій 05.02.2015	ратифікована 03.06.2015 (Закон № 505-VIII) · чинна з 26.11.2015	6 міс. переговорів → ICSID · Додатковий механізм · UNCITRAL · інші правила за згодою сторони спору (ст. 18)	10 років після припинення для наявних інвестицій (ст. 28)

Багатосторонні акти

Акт · предмет	Для України	Заяви, застереження	Сторони · статус у депозитарію
Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами (Вашингтон, 1965; ICSID) арбітраж і примирення в Міжнародному центрі; рішення виконуються як остаточні рішення національних судів (ст. 54)	підписано 03.04.1998 · ратифіковано 16.03.2000 (Закон № 1547-III) · грамота здана 07.06.2000 · чинна для України з 07.07.2000 (перелік ICSID/3)	заяв і застережень Україна не робила (закон про ратифікацію)	159 договірних держав, 166 підписантів (ICSID, 17.07.2026) · статус
Договір до Енергетичної Хартії 1994 з Протоколом про енергоефективність (PEEREA) і Торговельною поправкою 1998 захист інвестицій в енергетиці (частина III), спори інвестор–держава за ст. 26 (ICSID, UNCITRAL, SCC), транзит	підписано 17.12.1994 · ратифіковано 06.02.1998 (Закон № 89/98-ВР) · грамота здана 29.10.1998 · чинний з 27.01.1999 (Секретаріат Енергетичної Хартії); Торговельна поправка — Закон № 998-VI від 18.02.2009, чинна з 21.01.2010	Міжнародна енергетична хартія 2015 підписана 20.05.2015 (політична декларація); зміни до Договору (модернізацію) ухвалено 03.12.2024, акта України про їх прийняття немає (ст. 42(4)); вийшли ЄС і Євратом (з 28.06.2025), Велика Британія і 10 держав ЄС — Договір діє для них ще 20 років щодо наявних інвестицій (ст. 47(3))	перелік сторін і держав, що вийшли · статус

Акт · предмет	Для України	Заяви, застереження	Сторони · статус у депозитарію
Конвенція про заснування Багатостороннього агентства з гарантій інвестицій (Сеул, 1985; MIGA) гарантії інвестицій від некомерційних ризиків	вступ України до MIGA разом із МВФ і Світовим банком — Закон № 2402-XII від 03.06.1992; тексту Конвенції на сайті Верховної Ради не знайдено, текст Конвенції — на сайті MIGA; дата членства — за переліком MIGA	—	статус
Нью-Йоркська конвенція 1958 про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень виконання арбітражних рішень за UNCITRAL/SCC/ICC, винесених поза ICSID	підписано 29.12.1958 · ратифіковано 10.10.1960 · чинна з 08.01.1961; застереження взаємності (UNTC)	детально — у довіднику про конвенції МПП	172 держави-учасниці · статус

Чого серед угод України немає

Конвенція ООН про прозорість в арбітражі між інвесторами і державами на основі міжнародних договорів (Маврикійська, 2014): поширює Регламент ЮНСІТРАЛ про прозорість на старі угоди; 25 підписантів, 10 сторін, серед них ЄС, Канада і Швейцарія; Україна не підписала — джерело

Чинної угоди немає з Румунією і Киргизстаном: угоди підписано 23.02.1995 і 23.02.1993, але чинності вони не набрали, а їхніх текстів на сайті Верховної Ради немає — джерело

Угод немає ні підписаних, ні чинних з Кіпром, Норвегією, Ірландією, Мальтою, Чорногорією, Бразилією, Мексикою, Австралією і ПАР — ні в переліку UNCTAD (78 угод станом на 01.11.2026), ні на сайті Верховної Ради; з Мексикою у 2016 році лише створено делегацію для переговорів — джерело

З Сербією угода 2001 року із Союзною Республікою Югославія втратила чинність 09.10.2019 за листом МЗС, хоча UNCTAD досі показує її чинною; нової угоди

немає — джерело

Угода з ЄС про асоціацію 2014 містить положення про заснування підприємств і рух капіталу (глави 6–7 розділу IV), але не містить механізму спорів інвестор–держава — джерело

Для інвестицій з держав ЄС, з якими окремої угоди немає (Ірландія, Мальта, Кіпр, Румунія), захист обмежується Угодою про асоціацію, Договором до Енергетичної Хартії (енергетика) і національним правом

Як ми можемо допомогти

Ми оцінюємо, чи покриває угода конкретну інвестицію і яку структуру володіння обрати, щоб вона покривала; готуємо повідомлення про спір і представляємо інвесторів у переговорах і арбітражі за угодами та Договором до Енергетичної Хартії. Детальніше — на сторінках практики «Інвестування в Україну» і «Захист інвестицій».

Якщо ви знаєте про угоду або зміну, яких ще немає в довіднику, напишіть нам, і ми оновимо сторінку.

Суміжні матеріали

Інвестиційний арбітраж проти ЄС: хто відповідач і що змінилося у червні 2025 року

Визнання та виконання арбітражного рішення в Україні: порядок дій

Практика: захист інвестицій в Україні

Довідник: конвенції з міжнародного приватного права, учасницею яких є Україна

Довідник: договори України про правову допомогу та визнання судових рішень

Довідник не є юридичною консультацією. Дані станом на 31 жовтня 2026 року; джерела — тексти угод і законів про ратифікацію на сайті Верховної Ради України, лист НБУ від 19.08.2006 № 13-214/3031-8760, перелік ICSID/3 від 17.07.2026, сторінка Секретаріату Енергетичної Хартії.